ZBIOR druków procesowych z XVIII. i XIX. w.

Tom II.

| | | |
|---|---|---|
| Nr. 1. | Elsner i Wisogierdowie r.1782. | szt. 1. |
| " 2. | Froelichowie r.1799. | " 3. |
| " 3. | Goldynga r. 1765. | " 2. |
| " 4. | Grabowski i Siehen etc r,1799. | " 1. |
| " 5. | Grabowscy r. 1799. | " 2. |
| " 6. | de Grothuz i Piotr Książę kurlandz.r.1779 | " 1. |
| " 7. | Grużyński i Podberescy r. 1799. | " 3. |
| " 8. | Haudring i Klüchzner r. 1779. | " 3. |
| " 9. | Haudringowie i Platerowie r. 1780. | " 2. |
| " 10. | Janowicz i Chodakowscy r. 1799. | " 1. |
| " 11. | Izraelowicz i Radowicki r. 1799. | " 2. |
| " 12. | Hryniewicz r. 1774. | " 1. |
| " 13. | Jezuici toruń. i Magistrat toruń. r. 1724. | " 3. |
| " 14. | Jasna Góra i Kłobuck r. 1790. | " 2. |
| " 15. | Jocz i Downarowicz r. 1800. | " 1. |
| " 16. | Kaczanowska i Brzozowski 1799. | " 1. |
| " 17. | Kalenkiewicz r. 1760. | " 1. |

Kłobuck miasteczko.

# Stan ſprawy Konwentu Jaſno Gorſkiego Częſtochowſkiego z JX. Wybranowſkim Proboſzczem i całym Konwentem Kłobuckim w Sądach Aſſeſſoryi Koronney agituiącey ſię z Dokumentow iſtotnie wyłuſzczony.

14a

W Roku 1658. za Panowania Jana Kazimierza Krola Stany Rzeczypoſpolitey Seymuiące, pod tytułem: Jaſna Gora Częſtochowſka. Miaſteczko Kłobuck z Przyległościami Konwentowi Jaſno Gorſkiemu wiecznemi czaſy oddały i wcieliły, wydać Przywiley tąż ſamą Konſtytucyą zaapprobowany zleciły.

*In ſequelam* Konſtytucyi dopiero wzmiankowaney Przywiley tegoż ſamego Roku *die 21. Auguſti* łaſkawie nadany, á w Grodzie Krakowſkim w Poniedziałek po Swięcie Swiętego Franciſzka Wyznawcy w tymże ſamym Roku oblatowany zoſtał; ktorym toż Miaſteczko Kłobucko z Wſiami i wſzyſtkiemi do nich Przyległościami, z zupełną Prezentowania do wſzyſtkich Kościołow Proboſzczow czyli Plebanow władzą, z wolnością uſtąpienia, albo zamienienia, z oddaniem nad Poddanemi co do Spraw tak Cywilnych iako i Kryminalnych ſzczegolney Juryzdykcyi, wiecznemi czaſy Konwentowi Jaſno Gorſkiemu ieſt zapewnione; Stacye, Noclegi, Przechody, Hyberna, i inſze iakieykolwiek natury ciężary, aby od Woyſk ktoregokolwiek Narodu wyciągane i czynione nie były, zakazano.

Po takowym Przywileiu gdy Poſſeſſorowie, ktorych Prawo do życia oſtrzeżone było, z Poſſeſſyi za opłaceniem przez Konwent Jaſno Gorſki uſtąpili, wynikły iuż to względem Granic, iuż względem innych Gruntowych rożnic między Samſiadami á Konwentem Jaſno Gorſkim rożne ſpory; ktore uprzątaiąc; naypırzod Sprawa między Dobrami Kłobuckiem, i Wſiami Zagorzem i Walenczowem z iedney, Wſią Mokrą z drugiey, á Wſią Wilkowieckiem z trzeciey ſtrony, poſtępkiem dla Dobr Ziemſkich właściwym, to ieſt: przez Remiſſę od Sądu Ziemſkiego do Sądu Podkomorſkiego, á na Polu, przez Sąd Podkomorſki rozwiązaną była; á gdy Strona na ow czas uciążoną bydź ſię widząca, do Sądu Trybunału Lubelſkiego przez Mocyą wyſzła, tam w Roku 1725. Dekret, Ziazd na Grunt w ſporze będący, nakazuiący, zapadł; mocą ktorego w Roku 1726. Sądy Podkomorſkie wyznaczone Sprawę Graniczną rozſądziły, i Kopce wyſypały; ale kiedy i ten Akt Graniczny Stronom nie podobał ſię, za wytoczeniem na powtor Sprawy do Trybunału Lubelſkiego, tamże w Roku 1749. Wyrok decyzyą Podkomorſką zatwierdzaiący, i Konwentom Jaſno Gorſkiemu i Kłobuckiemu milczenie nakazuiący, ſypanie Kopcow podług Aktu Polowego 1726. Roku wyznaczaiący, zapadł.

Nigdy więc od Roku 1658. Sprawa żadna z okażyi tych Dobr, w innym co do ſamych nawet Granic, procz w Ziemſkim, Podkomorſkim, i Trybunalſkim, nie ſądziła ſię Sądzie; Wracaiąc teraz też Dobra na chcenie bezprawne Konwentu Kłobuckiego do natury Dobr Krolewſkich, upadałyby przez to wſzyſtkie w Magiſtraturach dla Dobr Ziemſkich przynależnych, Dekreta, i Trybunalſkie nawet *Judicata*, ktorych Powaga Prawem 1578. Vol. 2. fol: 964. z Seymowemi porownana, i że ich ani żadnemi Seymowemi, ani Zadwornemi Dekretami znośić nie można, *ſub pœnis Statuti*, Prawem Roku 1607. Vol. 2. fol: 1605. zabeſpieczona, tudzież naſtępnemi 1613. Roku Vol. 3. fol: 169. i 1618. Roku Vol. eodem fol: 326. 1633. Roku Vol. eodem fol: 806. item 1667. Roku Vol. 4. fol. 926. Prawami umocowana, ſłabiłyby ſię.

Luſtracye Dobr tych iako iuż przez Prawo Stanow Rzeczypoſpolitey od Ciała Dobr Krolewſkich odeſzłych po ſkupieniu Onych przez Konwent Jaſno Gorſki od Dożywotnikow dopiero *poſt Annum 1663.* naſtąpionym, żadne potym nie obeymowały, Co wywodzi *mutatam naturam ex Regalibus in Hæreditaria.*

Co więcey; że w Roku 1775. Kommiſſya Skarbu Koronnego na Memoryał Konwentu Jaſno Gorſkiego, dla tego: że te Dobra Miaſteczka Kłobucka z Przyległościami wiecznemi czaſy ſą nadane; przez Rezolucyą Dnia 29. Mieſiąca Września wydaną, Regencyi Podymnego, aby oneż z Taryffy Poj-Podymnego wygluzowała, zaleciła.

Kwity z wypłacanego *Subſidium Charitativum* iſtotę natury Dobr Duchownych, ktorym Prawa odpowiadać w Sądach Ziemſkich zleciły, pokazuią.

Na mocnieyſze przekonanie: że Dobra Kłobucko zupełnie odmieniły naturę Dobr Krolewſkich; przytacza ſię Dekret Trybunału Piotrkowſkiego, w Srzodę przed Swiętem Oczyſzczenia N. M. P. w Roku 1744. między Konwentem Krzepickim Kanonikow Regularnych Lateraneńſkich, Dobr Popowa Dziedzicami, W. Rychłowſkim Chorążycem Sieradzkim, á Konwentem Jaſno Gorſkim i innemi zapadły; Przy ktorym gdy Konwent Jaſno Gorſki dla rozgraniczenia Dobr Wąſoſza do Staroſtwa Brzeźnickiego należących, od Dobr Popowa i Więckow, bydź potrzebną Kommiſſyą wnoſił; na takowy wnioſek, w te ſłowa: *Siquidem Capitaneatus &c. ad verbum: adinvenit:* dał Rezolucyą; i w porządku zadoſyćuczynienia poprzednim Dekretom Trybunalſkim po czwarty raz potrzebny bydź Ziazd na Grunt uznał; nadto Konwent Jaſno Gorſki, że pod Akt Ziazdowy Illacyą, prożno ow Sąd trudniącą wnoſił, dwiema zakładami Starościńſkimi ſkarał.

Ten Dekret, do Dobr w Staroſtwie Brzeźnickim będących, przyſunięty dla tey uwagi; wſzakże Staroſtwo Brzeźnickie ztąd, że Kwartę do Skarbu Rzeczypoſpolitey ex re Salwy w Konſtytucyi 1717. Roku, toż Staroſtwo Konwentowi Jaſno Gorſkiemu nadaiącey, *ferendorum onerum Reipublicæ* zoſtawioney, podobnieyby za Krolewſkie rozumieć? á przecież Trybunał, *attentâ perpetuitatis diſpoſitione Bonis Regalibus non competenti*, Naturę Dobr Wąſoſza Ziemſką bydź rozumiał.

2 Tu

Tu *Subsumuntur* Prawa o Powadze Dekretow Trybunalskich wyżey cytowane.

Coby ztąd za zamieszanie wynikło? gdyby te Dobra *ad Forum Bonis Regalibus conveniens* przystosować przyszło; oto: Aktow Granicznych pomimo wyżey *quò ad Bona Oppidi* Kłobucko wymienionych, i osobny pod Rokiem 1755. między Kocinem do Kłobucka należącym, á Kamykiem i Rybną, względem Wsi w Starostwie Brzeźnickim leżących; *Pierwszy*: między Wąsoszem, Popowem i Więckami, rożnemi Dekretami związany, i w Kompromissie teraz stoiący; *Drugi*: między Kruplinem i Jedlnem; *Trzeci*: między Gaięcicami i Jaykami; *Czwarty*: między Zakrzowkiem, Kruplinem i Brzeźnicą; *Piąty*: między Dupicami i Strzelcami, wypadło;

Te wszystkie w wątpliwości zostawione, nowe do kłotni otworzyłyby Wrota; procz tego wiele innych z okazyi Dobr iuż to Kłobuckich, iuż Starostwa Brzeźnickiego w Ziemstwach i Grodach przesądzonych Spraw, w nową przyoblekałoby się postać, i to, co blisko przed Stem Lat zakończone, do pieni może rownym wiekiem ciągnioney podałoby drogę.

Zastanawiać nadto powinen Dekret Ziemski Sieradzki, w Roku 1777. między WW. Walewskiemi Dobr Jedlna Dziedzicami, á Konwentem Jasno Gorskim Dobr Kruplina do Starostwa Brzęźnickiego należących Dziedzicami, zapadły, każdego; ktory od WW. Walewskich Wieś Kruplin Krolewską bydź rozumieiących, i Komissyą potrzebną wnoszących; niepotrzebną na mocy tak Dekretu Trybunalskiego Piotrkowskiego, iako i Konstytucyi Koronnych, naturę Dobr odmieniaiąch, Onęż uznał, i Sprawę do JW. Podkomorzego odesłał.

Z tych wyżey położonych dowodow uiszcza się iakonayoczywiściey Dobr Miasteczka Kłobucka z Przyległościami natura, że są Ziemskie; przyzwoicie przeto Konwent Jasno Gorski, ktory tak wiele ( iako się wyraziło) *in Foro Terrestri* uspokoił Spraw, gdy liczne między Konwentem Kłobuckim, o Grunta, Stawy, Młyny, Łąki, Lassy i Granice wszczęły się sprzeczki, mocą Prawa 1726. Roku, w Sprawach Ziemskich zapisanie Sądu Polubownego pozwalaiącego, dla prędszego zakończenia zapisał Kompromiss.

Uniwersał Nayiaśnieyszego Pana i Prześwietney Nieustaiącey Rady w Roku 1786. ogłoszony, między innemi Sprawami, Sprawy *Juris Regalis, quò ad Bona directè Regalia* z Kompromissow wyimuiący, do teraźnieyszego przypadku przystosowany dobrze bydź nie może; bo Dobra Miasteczka Kłobucka, iuż nie są *directè Regalia*; Myśl tego Uniwersału nagannie przez Stronę byłaby brana, aby On przewłokę Sprawiedliwości zamierzać miał; owszem wyraźnie to za cel iest wzięte w nim; aby w tym tylko razie: co do Spraw Kryminalnych, *nè pœna publica supprimatur*; co do Skarbu Publicznego, *nè damnificetur*; co do Dobr *directè* Krolewskich, *nè avellantur*; co do doniesienia Instygatorow Koronnych, *nè Causæ Publicæ extrà Fora Legibus cauta tractentur*; co do małoletnich, *nè in Jure naturæ lædantur*; za zmową (ktora łatwo zdarzyćby się mogła) skutki wymienione nie wypadały; obrocić zaś tego, z przypadku: że Konwent Jasno Gorski Kompromiss zapisał, (gdyby nawet na moment pozwolić, że Dobra Kłobucko z Przyległościami są Krolewskie)

wſkie) na Stronę ſwoię Konwent Kłobucki, aby ſię to Konwentowi Jaſno Gorſkiemu nie godziło, nie może; albowiem Konwentu Kłobuckiego ſkarga: iakoby Konwent Jaſno Gorſki przez Rezolucyą Sądową Kompromiſſarſką *à Fundatione* miał coś Iemu oderwać, á do Dobr Kłobucka przyczynić; nie *avulſionem*, ale raczey *Ampliationē Bonorū* Kłobucka wyſtawuie; ale *tandem* w tey mierze Konwentu Kłobuckiego żadna Probacya, aby Mu co było odięte; owſzem przez zapiſany Kompromiſs, Sprawy w gatunkach ſwoich, między Konwentem Jaſno Gorſkim á Kłobuckim będące, Wyrokiem Sądowym Kompromiſſarſkim rezolwowane, iaknayiſtotnieyſzą każdey Stronie, mimo oboiey ukrzywdzenia, oddały Sprawiedliwość; i zarzut o zagarnienie niby Funduſzu Konwentowi Kłobuckiemu, ieſt z prawdą zupełnie miiaiący ſię; wſzakże gdyby do rozpoznania Polubownych Wyrokow był zoſtawiony Sąd iaki, to Iego decyzyą Konwent Jaſno Gorſki we wſzyſtkim iaknayſprawiedliwſzą okazać zdołałby; Lecz gdy Prawo i Rezolucye Rady *Forum* ku temu odięły, upada potrzeba tłumaczenia ſię *ex legali eodem Judicato.*

Termin z Strony Konwentu Kłobuckiego do Trybunału Lubelſkiego uprzednie wydany, ſkaſſowanie w kategoryach odſądzonych Dekretu Kompromiſſarſkiego, w nierozpoczętych naznaczenie Ziazdu według Reguły Zapiſu Kompromiſſarſkiego, żądaiący, zupełne nieſie względem natury Dobr Kłobucka, że ſą Ziemſkie, przyznanie; Dekret Trybunału Lubelſkiego Kweſtyą *reſpectu legalitatis* Zapiſu Kompromiſſarſkiego ſtanowiący, mimo Obron naturę Dobr łuſzczących, *extra contenta* Zapozwow oboiey Strony wypadły, zdaie ſię tylko nieść Przemyſł więkſzemu wyniknąć mogącemu bezprawiu zabiegaiący.

Nie było wnioſku naturę Dobr dyſputuiącego, nie było też odpowiedzi; ani ſię ſkładały dowody tak iaſno, iak teraz Oneż łuſzczące.

## KONKLUZYA.

Ponieważ Konwent Jaſno Gorſki, iuż to z Konſtytucyi 1658. Roku iuż z Przywileiu z Niąż ſtoſownego, o nadaniu Miaſteczka Kłobucka z Wſiami i ich Przyległościami darem wieczyſtym dla ſiebie, *cum Jure Patronatûs ac Jurisdictione in Civilibus & Criminalibus* naucza, na fundamencie czego z intereſſu Dobr dopiero wzmiankowanych w wielokrotnych Juryzdykcyach Ziemſkich i Trybunalſkich uknowane pokłada wyroki, ktore przez przyſuniętą teraz nadiſtotnie tym Dobrom Krolewſką naturę, że w zamieſzaniu zoſtałyby, okazuie, i o przyczynie rozlicznych na potym, chociaż w rozſądzonych Sprawach kłotni przynoſi przekonanie; Przyznawſzy przeto tym Dobrom podług brzmienia Tranzakcyi, Ziemſką, iaką po Konſtytucyi 1658. Roku przezyſkały naturę, przyzwoity Zapis Kompromiſſarſki w iego dokonaniu uznać, á przykładnie za wynieſione na zwłokę i wycieńczenie Sprawiedliwości Powodztwo, oraz za wywołanie do Sądu ſwego, i wyſtaraną od Sądu Trybunalſkiego Remiſſę, Konwent Kłobucki z Iego Proboſzczem ukarawſzy, Sprawę po iey dokończenie do Sądu Kompromiſſarſkiego odeſłać.